МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)»

перший (бакалаврський) рівень

за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація: Бакалавр середньої освіти

Професійна кваліфікація : Вчитель історії базової

загальної середньої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Голова вченої ради _____ Ігор ЦЕПЕНДА
(протокол № 05 від «02» квітня 2025 р.)
Освітня програма вводиться в дію
з «01» вересня 2024 р.
В.о. ректора _____ Ігор ЦЕПЕНДА
(наказ № 33/06-06 від «14» квітня 2025 р.)

м. Івано-Франківськ, 2024 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми

ЗАПРОПОНОВАНО:

Гарант освітньої програми _____ Андрій КОРОЛЬКО

Члени робочої групи:

_____ Ігор РАЙКІВСЬКИЙ

_____ Тамара ГАЛИЦЬКА-ДІДУХ

_____ Богдан ПАСКА

_____ Наталія ЯКУБІВ

_____ Надія БУГЕРА

_____ Наталія ГРИБИК

ВНЕСЕНО:

Кафедра історії України і методики викладання історії

Протокол № 13 від «28» червня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Ігор РАЙКІВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО:

Вченою радою факультету історії, політології і міжнародних відносин

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

Голова вченої ради _____ Ігор ГУРАК

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказ ректора № 23/06-06 «14» 04 2025 р.

ВВЕДЕНО У ДІЮ З:

«01» 09 2024 р.

Навчально-методичний відділ

Начальник _____ Ірина СОЛОНЕЦЬ

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)» рівня підготовки фахівців вищої освіти галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) розроблена відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України № 1151 від 06 листопада 2015 р. «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», а також – до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», а також на підставі Положення про міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою КабінетуМіністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630. З урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти і наукиУкраїни від 1 червня 2016 року № 600.

Освітньо-професійна програма затверджена Вченою радою Прикарпатського національного університету (протокол № 7 від 30 серпня 2016 р.). Освітньо-професійна програма введена в дію з 1 вересня 2016 року (наказ ректора № 44/06-06) від 31 серпня 2016 р.).

Освітньо-професійну програму акредитовано Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (протокол засідання № 14 (31)) від 23.07.2020 р.) з галузі знань (спеціальності) 01 Освіта/Педагогіка 014.03 Середня освіта (Історія) за рівнем бакалавр. Ідентифікаційний код освітньої програми – 24147, номер акредитаційної справи – 0084/АС-20. Програмі надано сертифікат № 3239. Термін дії сертифіката до 23.07.2025 р.

Освітньо-професійну програму обговорено на кафедрі історії України і методики викладання історії 28 серпня 2020р., протокол № 1, затверджено на засіданні Вченої ради факультету історії, політології і міжнародних відносин 27 серпня 2020 р., протокол № 1, на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 31 серпня 2020 р., протокол № 7, надано чинності наказом ректора № 79/06-06-с від 31 серпня 2020 р. і введено в дію з 1 вересня 2020 р.

У 2023 році у зв'язку з публікацією для обговорення проєкту Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня галузі знань 01 Освіта/Педагогіка (за предметними спеціальностями), включаючи 014-1 Середня освіта (мови і літератури, історія, фізична культура, образотворче мистецтво, музичне мистецтво) та затвердженого професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (Наказ міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23.12.2020 р.), а також через зміну нормативно-правового забезпечення освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, з урахуванням пропозицій стейкголдерів і студентів освітньо-професійна програма «014 Середня освіта (Історія)» оновлена.

У 2024 році у зв'язку з публікацією наказу Міністерства освіти і науки України № 260 від 04.03.2024 р. «Про затвердження Переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), спеціалізацій предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)), спеціалізацій спеціальностей 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) та 016 Спеціальна освіта, за якими здійснюється розміщення державного (регіонального) замовлення» освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)» оновлена.

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою викладачів кафедри історії України і методики викладання історії та здобувача освіти спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) спеціалізації 014.03 Історія Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, стейкголдерів у складі:

1. Королько Андрій Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії (гарант освітньо-професійної програми);
2. Райківський Ігор Ярославович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України і методики викладання історії;
3. Галицька-Дідух Тамара Вячеславівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії;
4. Паска Богдан Валерійович, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України і методики викладання історії;
5. Якубів Наталія Володимирівна, студентка III курсу спеціальності «Середня освіта (Історія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
6. Бугера Надія Олександрівна, заступник директора, вчитель-методист історії Богородчанського ліцею №1 імені Олекси Гірника Івано-Франківського району;
7. Грибик Наталія Григорівна, директор школи Більшівцівського ліцею Більшівцівської територіальної громади Івано-Франківського району.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкголдерів:
1. Директор ліцею № 5 Івано-Франківської міської ради Олексин Ярослав Васильович.
2. Директор Рогатинського ліцею «Гімназія імені Володимира Великого» Рогатиської міської ради Івано-Франківської області Доронюк Ігор Васильович.
3. Директор Івано-Франківського обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді Косило Михайло Юрійович.

1. Профіль освітньо-професійної програми Середня освіта (Історія)

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, факультет історії, політології і міжнародних відносин, кафедра історії України і методики викладання історії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу, професійна кваліфікація	Бакалавр Освітня кваліфікація: Бакалавр середньої освіти Професійна кваліфікація: Вчитель історії базової загальної середньої освіти.
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Історія)
Тип диплома та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС. Термін навчання 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Сертифікат про акредитацію освітньої програми № 3239. Строк дії сертифіката до 23.07.2025 р.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQFLLL – 6 рівень
Передумови	На базі повної загальної середньої освіти становити 240 кредитів ЄКТС; на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста), обсягом не більше ніж 120 кредитів ЄКТС. Мінімум 50 % обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених відповідним стандартом вищої освіти.
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://nmv.pnu.edu.ua/bakalavrat/014-03-serednia-osvita-istoriia/
2. Мета освітньої програми	
Відповідно до Стратегії розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на 2020–2027 рр., підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють знаннями з історії України, всесвітньої історії, громадянської освіти, методики навчання історії, сучасних освітніх технологій та інших суміжних гуманітарних наук; здатних вирішувати стандартні і нестандартні комплексні задачі в професійній педагогічній діяльності в основній (базовій) середній школі або в процесі навчання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Освітньо-професійна програма спрямована на формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці.	

3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності)	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) Предметна спеціальність: 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) **Об'єкт вивчення та діяльності:** освітній процес у закладах загальної середньої освіти за предметною спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта). **Цілі навчання:** Формування у здобувачів вищої освіти здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі з організації освітнього-виховного процесу, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання історії і громадянської освіти, які характеризуються комплексністю та трансформаційними процесами у формуванні змісту загальної середньої освіти. **Теоретичний зміст предметної області:** Сучасні теоретичні основи з історії України, всесвітньої історії, громадянської освіти, методики навчання історії, сучасних освітніх технологій у закладах загальної середньої освіти. **Методи, методики та технології:** загальнонаукові (гіпотеза, експеримент, аналіз, індукція, дедукція, моделювання, узагальнення), спеціальні (інформаційні, програмні та комунікаційні технології; навички науково-дослідної та проектної, організаційної, педагогічної та управлінської діяльності; здатність просвітницької діяльності в галузі історії. Методи педагогічних наук і психології з організації освітньо-виховного процесу. Методика формування предметних компетентностей з історії у закладах загальної середньої освіти. **Інструменти та обладнання:** Комп'ютерні й мережеві програмовані пристрої, застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі.

	Обладнання та устаткування, технічні засоби навчання, друковані та Інтернет-джерела інформації для формування предметних компетентностей з історії та громадянської освіти в освітньому процесі в школах та інших освітніх установах (за договорами про співпрацю).
Орієнтація освітньо-професійної програми	Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня.
Основний фокус освітньої програми та предметної спеціальності	Спеціальна освіта в галузі 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), яка орієнтована на здобуття фундаментальних знань з історії зі здатністю до їх застосування у навчально-виховному процесі, використання сучасних методів, інноваційних технологій навчання у закладах загальної середньої освіти. **Ключові слова:** освіта, середня освіта, історія, вчитель історії та громадянської освіти.
Особливості програми	Програма дозволяє здобути додаткові фахові компетентності в галузі історичного краєзнавства та оволодіти методикою організації гурткової роботи з метою розширення професійної кваліфікації, а також обов'язкове проходження наскрізної педагогічної практики. Програма містить такі практики: Навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча), виробнича історико-краєзнавча практика (в закладах позашкільної освіти), виробнича педагогічна практика за фахом.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Освітньо-професійна програма спрямована на підготовку фахівців таких професій (за класифікатором професій ДК 003:2010): 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти
Подальше навчання	Випускник освітньо-професійної програми може продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, а також здобути додаткові кваліфікації у системі післядипломної освіти.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітній процес побудований на принципах студентоцентрованого, особистісно-орієнтованого, проблемного навчання на основі компетентнісного

	підходу. Освітній процес в університеті реалізується у таких формах: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Основними видами навчальних занять є: лекція, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація тощо. Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них на базі одержаних знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. Останній рік завершується складанням комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності і захистом кваліфікаційної роботи.
Оцінювання	Система оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни – поточний та семестровий контролі знань, які дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання, що заявлені в ОП. Форми контролю: усні та письмові іспити, тести, контрольні роботи, колоквіуми, поточне опитування, заліки, екзамени, презентації, проєкти, захист практик, захист кваліфікаційних робіт, атестація.
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	***ІК.*** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	***ЗК 1.*** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях. ***ЗК 2.*** Знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності. ***ЗК 3.*** Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію

	іноземною мовою. ***ЗК 4.*** Здатність до впевненого, а водночас критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з різноманітних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі. ***ЗК 5.*** Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально на основі чинного законодавства та міркувань етики. ***ЗК 6.*** Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного суспільства, діяти громадсько і соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих. ***ЗК 7.*** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки. ***ЗК 8.*** Здатність генерувати нові ідеї, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі. ***ЗК 9.*** Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати рухову активність для відпочинку. ***ЗК 10.*** Здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)	***ФК 1.*** Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність. ***ФК 2.*** Здатність забезпечувати навчання учнів українською – державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області історії та громадянської освіти. ***ФК 3.*** Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей, застосовувати під час організації навчально-виховного процесу ефективні методики й технології. ***ФК 4.*** Здатність застосовувати інтерактивні методи і сучасні освітні технології навчання, формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами історичних і громадянознавчих предметів, інтегрованого навчання. ***ФК 5.*** Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання. ***ФК 6.*** Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку, спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них. ***ФК 7.*** Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності і законодавства щодо охорони життя і здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання під час освітнього процесу здоров'язбережувальних технологій. ***ФК 8.*** Здатність до здійснення рівноправної та особистісно-зорієнтованої взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства. ***ФК 9.*** Здатність усвідомлювати суспільний статус і призначення професійної діяльності вчителя історії та громадянської освіти, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокореляцію своїх професійних якостей, аналізувати, досліджувати та поширювати передовий педагогічний досвід.
Компетентності предметної	***ПК 1.*** Здатність володіти змістом та методологією

спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) (ПК)	фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін. ***ПК 2.*** Знання сучасних наукових досліджень з історії України та всесвітньої історії. ***ПК 3.*** Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу. ***ПК 4.*** Здатність інтегрувати набуті знання з історичних та інших гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь. ***ПК 5.*** Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва. ***ПК 6.*** Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності. ***ПК 7.*** Знання наукових основ історії та методики її навчання, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій; здатність здійснювати дослідження з історії України, всесвітньої історії, громадянської освіти, методики навчання історії. ***ПК 8.*** Знання змісту та завдань організації допрофільної підготовки учнів. ***ПК 9.*** Здатність використовувати в професійній діяльності нові підходи до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції, з метою формування історичної свідомості, національної пам'яті, здійснення громадянсько-патріотичного виховання. ***ПК 10.*** Здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації педагогічного досвіду.
7. Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей	***РН 1.*** Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів. ***РН 2.*** Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання. ***РН 3.*** Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і

	виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти. ***РН 4.*** Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку. ***РН 5.*** Вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них. ***РН 6.*** Називати і пояснювати принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками. ***РН 7.*** Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності. ***РН 8.*** Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами. ***РН 9.*** Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності. ***РН 10.*** Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності. ***РН 11.*** Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності. ***РН 12.*** Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей. ***РН 13.*** Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

Програмні результати навчання (ПРН)	***ПРН 1.*** Демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку. ***ПРН 2.*** Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних історичних дисциплін та імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність. ***ПРН 3.*** Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів. ***ПРН 4.*** Демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки. ***ПРН 5.*** Використовувати краєзнавчу складову курсу історії, громадянської освіти, для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою. ***ПРН 6.*** Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань. ***ПРН 7.*** Знати зміст шкільних курсів історії, проєктувати і здійснювати навчальний процес, обирати оптимальні компетентнісно орієнтовані методики навчання історії і громадянської освіти за допомогою сучасних інноваційних технологій, уміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці. ***ПРН 8.*** Володіти здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором. ***ПРН 9.*** Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва. ***ПРН 10.*** Усвідомлювати призначення професійної

	діяльності вчителя історії та громадянської освіти і стійко прагнути до набуття та вдосконалення професійних компетентностей.
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Фахову підготовку студентів забезпечують викладачі факультету історії, політології і міжнародних відносин, понад 90 % яких мають наукові ступені за спеціальністю, відповідний стаж наукової та навчальної роботи, своєчасно проходять науково-педагогічне стажування.
Матеріально-технічне забезпечення	Використання технічного обладнання (комп'ютерів, проекторів). Освітній процес забезпечується в авдиторіях, де наявний вільний доступ до мережі Інтернет. Постійно відбувається процес вдосконалення та розвиток інфраструктури щодо покращення комфортних умов навчання для осіб з особливими освітніми потребами, системи дистанційного навчання, медичних та консультаційних послуг, користування електронними ресурсами бібліотеки. Гуманітарний корпус забезпечений для пересування маломобільних груп населення з урахуванням їх обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я та віком. Усі входи в корпус обладнано пандусами, працюють ліфти.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Використання навчально-методичних розробок професорсько-викладацького складу факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (бібліотечні ресурси, навчальні програми, робочі програми, силабуси, підручники, посібники, тексти лекцій, методичні вказівки до семінарських занять). Ефективному управлінню якістю освітньої діяльності в університеті сприяють система електронного документообігу, автоматизована система «Деканат», автоматизована система управління (АСУ), що покращує взаємодію деканатів і кафедр з навчально-методичним відділом. До інформаційного забезпечення відноситься: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність вебсайту ПНУ. В університеті створено умови для доступу до інтернету, в корпусах університету працює Wi-Fi мережа.

	Наявна загальноуніверситетська система дистанційного навчання.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здійснюється у рамках українського законодавства відповідно до Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://pnu.edu.ua/suiau-navchalnyj-protses/)
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника та навчальними закладами вищої освіти країн-партнерів відповідно до Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://pnu.edu.ua/suiau-navchalnyj-protses/). Може здійснюватися в рамках програми ERASMUS+, міжнародних літніх шкіл тощо.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено.

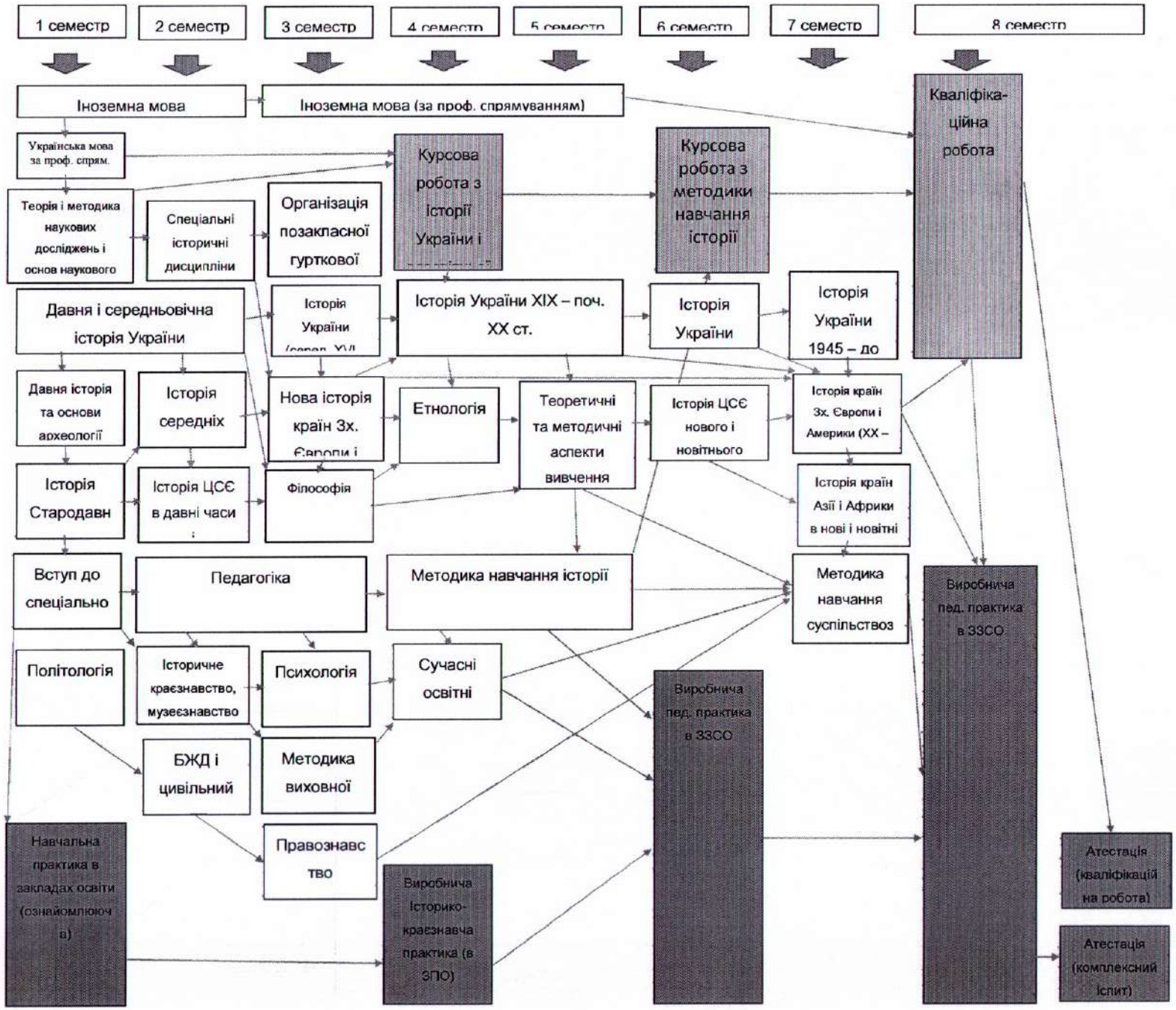
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові навчальні дисципліни ОП			
ОК 1	Іноземна мова	6	залік
ОК 2	Українська мова за професійним спрямуванням	3	залік
ОК 3	Політологія	3	залік
ОК 4	Філософія	3	залік
ОК 5	Безпека життєдіяльності і цивільний захист	3	залік
ОК 6	Правознавство	3	залік
ОК 7	Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням	9	залік, іспит
ОК 8	Давня і середньовічна історія України	6	іспит
ОК 9	Історія України середини XVI – XVIII ст.	6	іспит
ОК 10	Історія України XIX – поч. XX ст.	6	іспит
ОК 11	Історія України (1914 – 1945 рр.)	3	іспит
ОК 12	Історія України (1945 р. – до сьогодення)	3	іспит
ОК 13	Давня історія та основи археології	3	іспит
ОК 14	Історія стародавнього світу	3	іспит
ОК 15	Історія середніх віків	6	іспит
ОК 16	Історія Центрально-Східної Європи в давні часи і середньовіччя	3	іспит
ОК 17	Нова історія країн Західної Європи і Америки (XVI – XIX ст.)	3	іспит
ОК 18	Історія країн Західної Європи і Америки (XX – поч. XXI ст.)	6	іспит
ОК 19	Історія Центрально-Східної Європи нового і новітнього часу	3	іспит
ОК 20	Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи	3	іспит
ОК 21	Вступ до спеціальності	3	залік
ОК 22	Психологія	6	іспит
ОК 23	Педагогіка	6	іспит
ОК 24	Методика навчання історії	6	іспит
ОК 25	Методика виховної роботи	3	залік
ОК 26	Сучасні освітні технології	3	іспит
ОК 27	Теорія і методика наукових досліджень та основи академічного письма	3	залік
ОК 28	Методика навчання суспільствознавчих предметів	3	іспит
ОК 29	Теоретичні та методичні аспекти вивчення культури	3	іспит
ОК 30	Історичне краєзнавство, музеєзнавство	3	іспит
ОК 31	Організація позакласної гурткової роботи	3	залік
ОК 32	Спеціальні історичні дисципліни	3	залік
ОК 33	Етнологія	3	екзамен
ОК 34	Курсова робота з історії України і всесвітньої історії	3	залік

ОК 35	Курсова робота з методики навчання історії	3	залік
ОК 36	Кваліфікаційна робота	9	
ОК 37	Навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча)	6	залік
ОК 38	Виробнича історико-краєзнавча практика (в закладах позашкільної освіти)	3	залік
ОК 39	Виробнича педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти	9	залік
ОК 40	Виробнича педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти	12	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		**177**	
2. Вибіркові навчальні дисципліни ОП			
ВК 41	Вибіркова дисципліна 1	3	залік
ВК 42	Вибіркова дисципліна 2	3	залік
ВК 43	Вибіркова дисципліна 3	3	залік
ВК 44	Вибіркова дисципліна 4	3	залік
ВК 45	Вибіркова дисципліна 5	3	залік
ВК 46	Вибіркова дисципліна 6	3	залік
ВК 47	Вибіркова дисципліна 7	3	залік
ВК 48	Вибіркова дисципліна 8	3	залік
ВК 49	Вибіркова дисципліна 9	3	залік
ВК 50	Вибіркова дисципліна 10	3	залік
ВК 51	Вибіркова дисципліна 11	3	залік
ВК 52	Вибіркова дисципліна 12	3	залік
ВК 53	Вибіркова дисципліна 13	3	залік
ВК 54	Вибіркова дисципліна 14	3	залік
ВК 55	Вибіркова дисципліна 15	3	залік
ВК 56	Вибіркова дисципліна 16	3	залік
ВК 57	Вибіркова дисципліна 17	3	залік
ВК 58	Вибіркова дисципліна 18	3	залік
ВК 59	Вибіркова дисципліна 19	3	залік
ВК 60	Вибіркова дисципліна 20	3	залік
Загальний обсяг вибіркових компонент:		**60**	
3. Атестація			
ОК 61	Атестація (комплексний екзамен)	1,5	іспит
ОК 62	Атестація (захист кваліфікаційної роботи)	1,5	іспит
		3	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		**240**	

2.2 Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)»



3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація випускників освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)» спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», освітньої кваліфікації «Бакалавр середньої освіти (Історія)» проходить у формі комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності, а також захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра середньої освіти із присвоєнням кваліфікації: вчитель історії та громадянської освіти закладу загальної середньої освіти. Атестація здійснюється відкрито і публічно.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота здобувача ступеня вищої освіти бакалавра зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) є самостійною науково-дослідницькою кваліфікаційною працею, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в межах нормативної й варіативної складових освітніх програм підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та формою контролю, набутих студентом у процесі навчання інтегрованих знань, умінь і навичок, необхідних для виконання професійних обов'язків. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти виконується державною мовою у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій або м'якій палітурці та в електронній формі. Стан готовності кваліфікаційної роботи здобувача ступеня вищої освіти бакалавра до захисту визначається науковим керівником. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем вищої освіти завдань і календарного плану підготовки дипломної роботи. До захисту допускаються кваліфікаційна робота, виконана здобувачем ступеня вищої освіти бакалавра самостійно із дотриманням принципів академічної доброчесності. Порядок розгляду фактів академічного плагіату та інших видів порушень академічної доброчесності здійснюється на основі та у відповідності до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/).

Професійна кваліфікація	Присвоєння професійної кваліфікації здійснюється на підставі рішення екзаменаційної комісії, яка утворюється і діє відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Університеті. До складу екзаменаційної комісії, яка за підсумками атестації присвоює здобувачам вищої освіти професійну кваліфікацію, залучаються представники роботодавців, професійних організацій та об'єднань, які мають рівень кваліфікації не нижчий того рівня професійної кваліфікації, на присвоєння якої претендують здобувачі вищої освіти, та щонайменше три роки стажу роботи за видом занять (професією) такої професійної кваліфікації.

Гарант ОП_____Андрій КОРОЛЬКО

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16	ОК17	ОК18
ІК	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ЗК1				х		х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ЗК2		х				х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ЗК3	х	х					х											
ЗК4	х						х											
ЗК5					х	х												
ЗК6				х														
ЗК7			х		х	х												
ЗК8				х														
ЗК9					х													
ЗК10	х						х						х	х	х	х	х	х
ФК1								х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ФК2		х					х											
ФК3																		
ФК4																		
ФК5																		
ФК6																		
ФК7					х													
ФК8																		
ФК9				х														
ПК1								х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПК2								х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПК3								х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПК4			х	х		х												
ПК5			х				х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПК6								х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПК7								х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПК8																		
ПК9						х		х	х	х	х	х						
ПК10				х														

	ОК19	ОК20	ОК21	ОК22	ОК23	ОК24	ОК25	ОК26	ОК27	ОК28	ОК29	ОК30	ОК31	ОК32	ОК33	ОК34	ОК35	ОК36	ОК37
ИК	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ЗК1	х	х	х	х		х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ЗК2	х	х	х			х						х	х	х	х	х	х	х	х
ЗК3			х	х	х	х	х	х	х	х	х	х			х	х	х	х	х
ЗК4			х			х		х	х							х	х	х	
ЗК5			х													х	х	х	х
ЗК6			х	х	х	х	х			х			х						х
ЗК7			х				х			х			х						х
ЗК8								х			х		х				х	х	
ЗК9			х	х	х		х						х						х
ЗК10	х	х	х			х				х	х	х	х		х				х
ФК1	х	х	х			х					х			х		х		х	х
ФК2			х			х	х	х		х						х	х	х	х
ФК3				х	х	х	х	х				х	х				х	х	х
ФК4						х		х		х		х	х			х	х	х	
ФК5			х			х		х											х
ФК6				х	х	х	х						х						х
ФК7			х	х	х	х		х					х						х
ФК8				х	х		х												х
ФК9			х		х	х		х	х							х	х	х	х
ПК1	х											х		х		х			
ПК2	х	х							х					х		х		х	
ПК3	х	х	х						х		х			х		х	х	х	
ПК4			х					х	х	х	х	х	х		х		х	х	х
ПК5	х	х			х					х	х	х	х		х				
ПК6	х	х				х		х	х			х	х	х	х	х	х	х	х
ПК7	х	х		х	х	х			х					х		х	х	х	
ПК8			х	х	х	х	х	х					х						х
ПК9						х	х			х	х	х	х		х				х
ПК10			х		х	х	х	х					х				х	х	х

	ОК38	ОК39	ОК40	ОК61	ОК62
ІК	х	х	х	х	х
ЗК1	х	х	х	х	х
ЗК2	х	х	х	х	х
ЗК3	х	х	х	х	х
ЗК4	х	х	х	х	х
ЗК5		х	х	х	х
ЗК6	х	х	х		
ЗК7	х	х	х		
ЗК8	х	х	х	х	х
ЗК9	х	х	х		
ЗК10	х	х	х	х	х
ФК1	х	х	х	х	х
ФК2	х	х	х	х	х
ФК3	х	х	х	х	х
ФК4	х	х	х	х	х
ФК5	х	х	х	х	
ФК6	х	х	х	х	
ФК7	х	х	х	х	
ФК8	х	х	х	х	
ФК9	х	х	х	х	х
ПК1		х	х	х	х
ПК2		х	х	х	х
ПК3		х	х	х	х
ПК4	х	х	х	х	х
ПК5	х	х	х	х	х
ПК6	х	х	х	х	х
ПК7	х	х	х	х	х
ПК8				х	
ПК9	х	х	х	х	х
ПК10	х	х	х	х	х

Гарант ОП_____**Андрій КОРОЛЬКО**

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньої програми

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16	ОК17	ОК18
РН1	х	х				х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН2	х	х					х											
РН3				х		х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН4							х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН5	х				х	х							х	х	х	х	х	х
РН6	х			х	х								х	х	х	х	х	х
РН7		х		х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН8	х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН9	х						х											
РН10	х						х											
РН11	х			х	х								х	х	х	х	х	х
РН12				х		х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН13		х	х		х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН1			х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН2			х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН3			х	х		х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН4				х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН5			х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН6			х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН7				х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН8			х	х		х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН9			х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН10			х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х

Матриця відповідності програмних результатів навчання компонентам освітньої програми

	ОК19	ОК20	ОК21	ОК22	ОК23	ОК24	ОК25	ОК26	ОК27	ОК28	ОК29	ОК30	ОК31	ОК32	ОК 33	ОК34	ОК35	ОК36	ОК37
РН1	х	х	х	х	х	х	х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН2			х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х		х	х	х	х	х
РН3	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН4	х	х	х	х	х	х	х	х		х	х	х	х	х		х	х	х	х
РН5	х	х	х	х	х	х	х	х		х	х	х	х		х	х	х	х	х
РН6	х	х	х	х	х	х	х	х		х	х	х	х		х		х	х	х
РН7	х	х	х	х		х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН8	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН9			х			х		х	х							х	х	х	
РН10			х			х		х	х							х	х	х	
РН11	х	х	х	х	х	х	х	х		х	х	х	х		х				х
РН12	х	х	х	х	х	х		х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
РН13	х	х	х	х	х	х	х	х		х		х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН1	х											х		х		х			
ПРН2	х	х							х					х		х		х	
ПРН3	х	х	х						х		х			х		х	х	х	
ПРН4	х		х					х	х	х	х	х	х		х		х	х	х
ПРН5	х	х			х					х	х	х	х		х				
ПРН6	х	х				х		х	х			х	х	х	х	х	х	х	х
ПРН7	х	х		х	х	х			х					х		х	х	х	
ПРН8	х		х	х	х	х	х	х					х						х
ПРН9	х					х	х			х	х	х	х		х				х
ПРН10	х		х		х	х	х	х					х				х	х	х

Матриця відповідності програмних результатів навчання компонентам освітньої програми

	ОК38	ОК39	ОК40	ОК61	ОК62
РН1	х	х	х	х	х
РН2	х	х	х	х	х
РН3	х	х	х	х	х
РН4	х	х	х	х	х
РН5	х	х	х	х	х
РН6	х	х	х	х	х
РН7	х	х	х	х	х
РН8	х	х	х	х	х
РН9	х	х	х	х	х
РН10	х	х	х	х	х
РН11	х	х	х	х	х
РН12	х	х	х	х	х
РН13	х	х	х	х	х
ПРН1		х	х	х	х
ПРН2		х	х	х	х
ПРН3		х	х	х	х
ПРН4	х	х	х	х	х
ПРН5	х	х	х	х	х
ПРН6	х	х	х	х	х
ПРН7	х	х	х	х	х
ПРН8				х	
ПРН9	х	х	х	х	х
ПРН10	х	х	х	х	х

Гарант ОП_____**Андрій КОРОЛЬКО**

При створені цієї програми були використані такі джерела :

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.
2. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. К.: Видавництво «Соцінформ», 2010.
3. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п.#Text
4. Положення про освітні програми у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/12/02-07.452022-polozhennia-pro-osvitni-prohramy.pdf
5. Положення про освітні програми у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/03/osvitni-programu.pdf
6. Про затвердження Переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), спеціалізацій предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)), спеціалізацій спеціальностей 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) та 016 Спеціальна освіта, за якими здійснюється розміщення державного (регіонального) замовлення [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0405-24#Text
7. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/266-nakaz_2736.pdf
8. Стратегія розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на 2020–2027 рр.» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Стратегія-розвитку-ПНУ_сайт2022.pdf

Гарант ОП_____Андрій КОРОЛЬКО